

databasebehandling ved den endelige behandling af ordmaterialet. Læservenligt og trykt på smukt papir er dette et fornemt produkt af de to sidste generationers latinkyndige i Aarhus, som det herværende universitetsforlag virkelig kan være stolt af.

Michael Linton

Marianne E. Kalinke & P. M. Mitchell:
Bibliography of old Norse-Icelandic Romances. Islandica 44 (Cornell University Press, 1985). xii + 140 s., 30,25 \$.

Denne bibliografi og oversigt over bevarede håndskrifter repræsenterer uden tvivl et umådeligt arbejde med at samle og bearbejde oplysninger om *rid-darasögur*. Håndskriftsamlinger i USA, Danmark, Island, England og Frankrig er konsulteret og de enkelte håndskrifter til dels nykatalogiseret og omdateret. Hver enkelt sagatitel gives med en kort synopsis, efterfulgt af en liste over håndskrifter, trykte udgaver og oversættelser, foruden at der findes en generel bibliografi over litteratur om emnet. Titler anføres at være gengivet diplomatarisk – det giver nu sommetider lidt pudsige resultater at overgive sig til 1700-tals-trykkernes luner, især når samme titel findes i flere udgaver med samme trykkeår (s. 96): »Samson Fagras Saga Af dhen gambla Giöthiskan in på vårt nu wahnliga Språk verterat af Georg Dahlstedt Anno 1702« (Kgl. Bibl., Sthlm.) hhv. »Samson Fagres / Saga / Af dhen gambla Giöthiskan / In på vårt nu wahnliga Språk verterat / af Georg Dahlstedt / Anno 1702« (Rigsarkivet, Sthlm.) – eller er det ikke blot samme udgave (uanset »wahnliga«/»wahnlike«)? Det har jo slet ingen praktisk betydning, men også andre steder er visse småfejl undsluppet kor-

rekturlæsningsen: Knud Togeby (som på s. 70) hedder andetsteds »Knut« (s. 16, 108), mens en dansk forfatter næppe heller benytter stavemåden »kendskap« (s. 16). Gad vide, om ikke også forkortelsen »ANOH« (s. xi) skal opløses »Aarbøger...« og ikke »Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie«. Disse småfejl fratager dog på ingen måde bibliografien sin store betydning. Beskrivelsen af de enkelte tekster er naturligvis afhængig af de ældre katalogiseringer, og med hensyn til den hyppige »composed in Iceland« – angivelse skal man nok henvise til moderne forskeres mere nuancerede opfattelse, som den netop diskuteres i Clover & Lindow. Måske er sagaerne komponeret i Island, men har dog ofte et temmelig sydlandsk persongalleri, som f.eks. i sagaen om kejser Konrads sønner (s. 75), hvor fostbroderen Robert, som er søn af en jarl, drager til Grækenland, hvor han skal anmode om Mathildas hånd på kejserens vegne (hvilket går, som det *må* gå i sagaer: Han udgiver sig for at være kejseren). Det bagvedliggende historiske stof er dog her vist hertug Robert af Normandiets pilgrimsrejse til Jerusalem, hvor han i 1035 dør undervejs, i Nikæa. Netop den oplysning gengives i engelske krøniker, og kejserens søn Henrik blev jo gift med Knud den Stores datter Gunhild, så temaet udspiller sig snarest i et anglo-normannisk miljø. (Som bekendt benytter også Snorri en stedvis fejlagtig kronologi, som derfor nødvendigvis i sidste ende stammer fra engelske kilder). I øvrigt er det interessante vel at se, at islænderne tilsyneladende i middelalderen havde en lige så »dårlig smag« – Tristan og Isolde osv. – som alle andre europæiske folkeslag; de interesserede sig slet ikke *fortrinsvis* for Nordens heltebedrifter. Dette felt er sikkert mindre udforsket end så mange andre; og på mange andre områder vil-

le man være lykkelig for at besidde en bibliografi som denne.

Søren Balle

Carol J. Clover & John Lindow (ed.): *Old Norse-Icelandic Literature. A Critical Guide*. Islandica 45 (Cornell University Press, 1985). 387 s., 32,95 \$

Dette værk udfylder uden tvivl et stort savn, ikke mindst for den læser, som ikke behersker noget af de nordiske sprog – en flere steder udtrykt beklagelse over vilkårene for de kun engelsksprogede studenter. Det indeholder en række artikler, der hver især giver en oversigt over forskningen i det pågældende emne: *Mythology and Mythography* (John Lindow), *Eddic Poetry* (Joseph Harris), *Skaldic Poetry* (Roberta Frank), *King's Sagas* (Theodore M. Andersson), *Icelandic Family Sagas* (Carol J. Clover) og *Norse Romance* (Marianne Kalinke). De enkelte forfatters artikler er ikke søgt normaliseret med hensyn til fremlæggelsesmåde. Det er heller ikke problematisk, idet de fleste bidrag har form af en udvidet kommenteret bibliografi med en alfabetisk opstillet bibliografi i slutningen af hver artikel. Man har, sikkert meget rimeligt ud fra målgruppen, udeladt værker på bl.a. japansk og slaviske sprog (s. 69), selv om det så måske er en smule drilagtigt spredt i værket at antyde, at der alligevel findes relevante russiske bidrag (s. 158, 198). Enkelte forfattere bidrager ud over den blotte forskningsoversigt også med en detaljeret gennemgang af specielle problemer i forskningen. Således diskuterer Andersson udførligt Svend Ellehøjs og Bjarni Aðalbjarnarsons opfattelser af forholdet mellem *Ari Þorgilsson*, *Theodoricus monachus*, *Ágrip*, *Sæmundr fróði*, *Historia Norwegiae* og en række

andre (under beklagelse af, at Ellehøjs disputats hidtil har fået så lidt international opmærksomhed). Andersson opstiller her et helt nyt, udførligt begrundet forslag til et stemma for forholdet mellem de pågældende værker – hvilket sikkert ikke er det letteste at læse for den primære målgruppe, men er noget sådant nødvendigt, er det jo nødvendigt (og for andre måske så meget mere glædeligt). For de øvrige bidrag ligger der givetvis en betydelig selvstændig videnskabelig værdi i, at den hidtidige forskning bliver systematisk gennemgået og linierne trukket op. Historikeren opdager nu, at de kildegrupper, man tror at kunne benytte om ikke ubekymret, så dog med en vis tillid til, at der i det mindste gives solide informationer om visse facetter, af sprog- og litteraturforskere anses for at være udaterbare eller ligefrem ubrugelige som kilde til egentlig historiske oplysninger. *Rígsþula* – et populært indslag i dansk gymnasieundervisning i vikingetidens historie – udsættes således for alle mulige tolkninger og dateringer (Harris, s. 94ff), og skjaldekvadenes brugbarhed bedømmes således af Roberta Frank: »History may help us to understand Norse court poetry, but skaldic verse can tell us little about history that we did not already know« (s. 174). Måske har hun i nogen grad ret, skjaldekvadenes uforståelighed taget i betragtning, men mistilliden er vel overdreven. Ove Mobergs disputats *Olav Haraldsson, Knut den store och Sverige* (1941) – som ikke anføres, i modsætning til et par senere artikler af samme forfatter – fremviser dog adskillige vellykkede forsøg på at udlede selvstændige oplysninger af skjaldekvadene (og også mindre heldige forsøg); tilsvarende også hos f.eks. G. Turville-Petre: *Haraldr the Hard-ruler and his poets* (1968), A. Campbell: *Skaldic Verse and Anglo-Saxon History* (1971) og Rikke Malmros: »Leding og